

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กองพัฒนาระบบงาน ฯ โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๖๐๓

ที่ ยธ ๐๖๐๙๗/ว.๑๓๕

วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

เรื่อง แจ้งแนวทางการสืบเสาะข้อเท็จจริงเด็กหรือเยาวชน กรณีการกระทำความผิด ณ ศาลมูลคดีเกิด

เรียน ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร

ด้วยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๕ กำหนดว่า คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติมีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดนั้น แต่ถ้าเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจพิจารณารับคดีนั้นได้ ประกอบกับศาลเยาวชนและครอบครัวกลางได้ออกคำแนะนำอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เกี่ยวกับแนวทางการใช้ดุลพินิจรับฟ้องของศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อประโยชน์ในการสืบเสาะสภาพแวดล้อม และการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งเพื่อให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศได้มีแนวทางในการปฏิบัติงานด้านคดีให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงขอแจ้งคำแนะนำอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เกี่ยวกับแนวทางการใช้ดุลพินิจรับฟ้องของศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด พ.ศ. ๒๕๖๘ และแจ้งแนวทางการสืบเสาะข้อเท็จจริงเด็กหรือเยาวชน กรณีการกระทำความผิด ณ ศาลมูลคดีเกิด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวตรวจสอบการจับแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการสอบถามปากคำตามกระบวนการดำเนินงาน หากพบว่า เด็กหรือเยาวชนรายนั้นไม่ได้มีถิ่นที่อยู่ปกติหรือไม่ได้อาศัยและใช้ชีวิตอยู่ตามปกติในเขตอำนาจ ให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทำหนังสือแจ้งศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด เพื่อที่จะดำเนินการตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป ภายใน ๑๐ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งการดำเนินการตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่งหรือได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. พนักงานคุมประพฤติ ลงข้อมูลในระบบสารสนเทศ CMTR โดยให้เจ้าหน้าที่คดีดังกล่าว หลังจากส่งหนังสือแจ้งไปยังศาล ฯ โดยเลือกเหตุผลในการจำหน่าย “กรณีตามมาตรา ๙๕”

๓. กรณีศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ยังคงรับคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดนั้นไว้ในพิจารณาพิพากษา ให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แจ้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อขอข้อมูลสำนวนตามแบบ IT ๐๒

แบบขอ...

แบบขอแก้ไขข้อมูลระบบสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และดำเนินการจัดทำรายงานข้อเท็จจริงตามขั้นตอนต่อไป

๔. กรณีศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด พิจารณาข้อมูลตามที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแจ้งแล้ว เห็นว่า การพิจารณาคดีดังกล่าวต่อไปจะไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน ให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แจ้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อขอลบสำนวนคดีดังกล่าวออกจากระบบสารสนเทศตามแบบ IT ๐๒ แบบขอแก้ไขข้อมูลระบบสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ หน่วยงานสามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มหนังสือแจ้งศาลเยาวชนและครอบครัวได้ในเว็บไซต์กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนหน้า Intranet หัวข้อ download/กลุ่มพัฒนาระบบงานคดี หากมีข้อสงสัยประการใดสามารถติดต่อกลุ่มพัฒนาระบบงานคดี หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๓๖๐๓

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

พันตำรวจโท

(ประวุธ วงศ์สินิล)

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สำเนาเรียนด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๖๐๙๗ /ว.๑๓๕

- [illegible]

- [illegible]

คำแนะนำของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
เกี่ยวกับแนวทางการใช้ดุลพินิจรับฟ้องของศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด
พ.ศ. ๒๕๖๘

.....

โดยที่พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นบทบัญญัติที่เน้นการคุ้มครองสิทธิ ส่งเสริมสวัสดิภาพและการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ยิ่งกว่าการลงโทษ ทั้งในด้านการอำนวยความสะดวกและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งว่าคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดนั้น มาตรา ๙๕ กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติมีอำนาจพิจารณาคดี เนื่องจากกฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของการกระทำความผิด ข้อเท็จจริงจากสถานที่ที่เด็กหรือเยาวชนอยู่เป็นประจำและต้องสืบเสาะข้อเท็จจริงจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ จากสถานที่ที่เด็กหรือเยาวชนอยู่เป็นประจำ เมื่อได้ทราบสาเหตุของการกระทำความผิดแล้วก็จะได้ใช้วิธีแก้ไขสงเคราะห์เด็กและเยาวชนกลับตนเป็นพลเมืองดีได้อย่างถูกต้อง ฉะนั้น ศาลท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติจะต้องรับฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่อาจใช้ดุลพินิจที่จะไม่รับฟ้องได้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวก็กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีนั้นได้ด้วยเช่นกัน

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาศัยอำนาจตาม มาตรา ๑๑ แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมประกอบ มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง จึงออกคำแนะนำของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเกี่ยวกับแนวทางการใช้ดุลพินิจรับฟ้องของศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด มีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ในคำแนะนำนี้

“ถิ่นที่อยู่ปกติ” หมายความว่า ถิ่นที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยใช้ชีวิตอยู่ตามปกติ หรือตามปกติเด็กหรือเยาวชนใช้ชีวิตกินอยู่หลับนอนที่ใด อนึ่ง ถิ่นที่อยู่ปกติอาจมีมากกว่าหนึ่งแห่งก็ได้ และไม่จำเป็นต้องเป็นแห่งเดียวกับภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน

“เพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน” หมายความว่า เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชน มิใช่เพื่อประโยชน์ในอันที่จะพิสูจน์ความผิดเด็กหรือเยาวชน

ข้อ ๒. ให้ศาลพิจารณาว่าโจทก์ยื่นฟ้องคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดต่อศาลในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติหรือไม่ ทั้งนี้ หากเด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติอยู่ในเขตอำนาจ ศาลจะใช้ดุลพินิจไม่รับฟ้องไม่ได้

ข้อ ๓. ให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดนั้นได้ หากเห็นว่าการยื่นฟ้องคดีดังกล่าวต่อศาลเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน โดยโจทก์ต้องบรรยายฟ้องแสดงรายละเอียดว่าโจทก์ประสงค์ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนอย่างไร

ข้อ ๔. การใช้ดุลพินิจรับฟ้องของศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้คำนึงเจตนารมณ์ของกฎหมายซึ่งต้องการให้มีการพิจารณาในศาลที่อยู่ใกล้กับภูมิลำเนาของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยสามารถเดินทางมาศาลเพื่อพบปะเยี่ยมเยียนเด็กหรือเยาวชนได้สะดวก ตลอดจนการสืบเสาะสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน

ในกรณีศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเห็นว่าการฟ้องไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน หรือโจทก์ไม่ได้บรรยายแสดงรายละเอียดว่าการฟ้องคดีต่อศาลนั้นเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนอย่างไร ให้ศาลไม่รับฟ้องเสีย

ข้อ ๕. คำแนะนำนี้เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติ แต่อำนาจในการพิจารณาของศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดว่าจะรับฟ้องหรือไม่ เป็นดุลพินิจของผู้พิพากษาตามที่เห็นสมควร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(นายทวีศักดิ์ จันทรวีระเสถียร)

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง

อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

รายงานศึกษา

ประกอบการยกย่องคำแนะนำของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

แนวทางการใช้ดุลพินิจรับฟ้องของศาลท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

๑. ปัญหาการใช้ดุลพินิจรับฟ้องของศาลท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด

๑.๑ ในทางปฏิบัติโจทก์มักยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด และไม่ได้บรรยายคำฟ้องให้เห็นว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์เด็กหรือเยาวชนอย่างไร ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจรับฟ้องไว้พิจารณาได้

๑.๒ การบรรยายคำฟ้อง ถ้าพนักงานอัยการบรรยายว่ามีการดำเนินการตั้งแต่ในชั้นตรวจสอบการจับฟ้องคดี ตลอดจนพยานหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร หรือพยานวัตถุทั้งหมด อยู่ในเขตอำนาจของศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ตลอดจนสถานพินิจฯ ในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดได้จัดทำรายงานข้อเท็จจริงฯ ประกอบกับเด็กหรือเยาวชนประสงค์จะถูกดำเนินคดีที่ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด หรือผู้เสียหายอยู่ในเขตพื้นที่ที่มูลคดีเกิดขึ้น ถ้าเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน กรณีเช่นนี้ก็เพียงพอแก่การใช้ดุลพินิจรับฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาหรือไม่

๒. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว*

การยื่นฟ้องคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

หลักทั่วไป	เพื่อคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน	ให้ยื่นฟ้องต่อศาลซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ
------------	---------------------------------	--

ข้อยกเว้น	เพื่อประโยชน์แก่เด็กและเยาวชน	อาจยื่นฟ้องต่อศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดก็ได้
-----------	-------------------------------	--

ตาราง ๑ หลักเกณฑ์การยื่นฟ้องคดีอาญา ต่อศาลเยาวชนและครอบครัว

* มาตรา ๖๕ วรรค ๒ แห่ง พ.ร.บ. (๒๕๖๕). พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓
: การพิจารณาคดีที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา. โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า ๒๑๐

๒.๑ หลักทั่วไปเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็ก: ให้ฟ้องต่อศาลในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นมีถิ่นที่อยู่ปกติ ทั้งนี้ คำว่า “ถิ่นที่อยู่ปกติ” ไม่ใช่ “ภูมิลำเนา” จึงมีความหมายต่างกัน กล่าวคือ ภูมิลำเนาของผู้เยาว์ ได้แก่ ภูมิลำเนาของผู้แทนโดยชอบธรรม^๒ แต่ถิ่นที่อยู่ปกติของเด็กหรือเยาวชน หมายถึง ที่ซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปประจำอยู่จริง ดังนั้น ถิ่นที่อยู่ปกติจึงอาจไม่ใช่ภูมิลำเนาของผู้เยาว์ก็ได้^๓

๒.๒ ข้อยกเว้นเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก: ให้ฟ้องคดีต่อศาลที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีถิ่นที่อยู่ปกติหรือภูมิลำเนาอยู่ที่ใดก็ได้ อนึ่ง ในกรณีที่ไม่ทราบแน่ชัดว่าความผิดเกิดขึ้นที่ใด พนักงานอัยการต้องฟ้องคดียังศาลซึ่งโจทก์อ้างหรือเชื่อว่าความผิดได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลนั้น และถ้าความผิดเกิดขึ้นหลายท้องที่ พนักงานอัยการจะฟ้องต่อศาลในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งซึ่งอยู่ในเขตอำนาจก็ได้

๓. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔๕ บัญญัติว่า

“คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ มีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดนั้น แต่ถ้าเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีนั้นได้”

ข้อควรพิจารณา

๓.๑ คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด:

เจตนารมณ์ของศาลเยาวชนและครอบครัวต้องการที่จะทราบสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งการที่จะทราบสาเหตุดังกล่าวนี้ต้องอาศัยการหาข้อเท็จจริงจากสถานที่ที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ประจำจริงๆ และต้องสืบเสาะสิ่งแวดล้อมต่างๆ จากสถานที่ที่เด็กหรือเยาวชนอยู่เป็นประจำจริงๆ ด้วย เพื่อให้ศาลทราบถึงสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนอย่างแท้จริงและได้วิธีแก้ไขสงเคราะห์ให้เด็กและเยาวชนกลับตนเป็นพลเมืองดีได้อย่างถูกต้อง^๔

อนึ่ง คำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษฯ ที่ ๑๒๘๒/๒๕๖๐ ได้วางหลักว่า เขตอำนาจศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาที่มีข้อหาเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด กฎหมายกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีนั้น เนื่องจากตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้มีการพิจารณาคดีในศาลที่อยู่ใกล้กับภูมิลำเนาของบิดามารดา หรือ

^๒ ป.พ.พ. มาตรา ๔๔ บัญญัติว่า “ภูมิลำเนาของผู้เยาว์ ได้แก่ ภูมิลำเนาของผู้แทนโดยชอบธรรมซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครอง ในกรณีที่ผู้เยาว์อยู่ใต้อำนาจปกครองบิดามารดา ถ้าบิดาและมารดามีภูมิลำเนาแยกต่างหากจากกัน ภูมิลำเนาของผู้เยาว์ได้แก่ ภูมิลำเนาของบิดาหรือมารดาซึ่งตนอยู่ด้วย”

^๓ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๒๘/๒๕๒๓ จำเลยเป็นเยาวชน เดิมอยู่จังหวัดนนทบุรีกับมารดา ต่อมารดาย้ายมาอยู่กรุงเทพฯ โดยจ้างย่ำสำมะโนครัวของตนเองและจำเลยไปด้วยแต่ตัวจำเลยยังคงรับจ้างอยู่กับนายจ้างที่จังหวัดนนทบุรี จำเลยกระทำความผิดที่จังหวัดนนทบุรีจนถูกจับได้ ดังนี้ ถิ่นที่อยู่ปกติของจำเลยจึงอยู่ในเขตอำนาจจังหวัดนนทบุรี หาใช่แห่งเดียวกับภูมิลำเนาของจำเลยไม่ จึงต้องฟ้องคดีต่อแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัดนนทบุรี

^๔ อัจฉริยา ชูตินันท์. *กฎหมายเกี่ยวกับคดีเด็ก เยาวชน และคดีครอบครัว*. อังโน สหรัฐ กิติ ศุภการ. (๒๕๖๗). *หลักและคำพิพากษาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์. หน้า ๑๘๖.

ผู้ปกครองที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย สามารถเดินทางมาศาลเพื่อพบปะเยี่ยมเยียนเด็กหรือเยาวชนได้ สะดวกอันเป็นประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนนั้น แต่ก็ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจใช้ดุลพินิจรับพิจารณาคดีนั้นได้ด้วย ถ้าเห็นว่าเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน^๕

๓.๒ ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนมีถิ่นที่อยู่ปกติ:

ถิ่นที่อยู่ปกติ คือ ถิ่นที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยใช้ชีวิตอยู่ตามปกติ หรือตามปกติเด็กหรือเยาวชนใช้ชีวิตกินอยู่หลับนอนที่ใด ถือว่าที่นั่นเป็นถิ่นที่อยู่ปกติของเด็กหรือเยาวชน^๖ ทั้งนี้ ถิ่นที่อยู่ปกติอาจมีมากกว่าหนึ่งแห่งก็ได้^๗

ถิ่นที่อยู่ไม่จำเป็นต้องเป็นแห่งเดียวกับภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน (เทียบฎีกา ๑๓๒๘/๒๕๒๓)^๘

การตีความเรื่องถิ่นที่อยู่ปกติของเด็กหรือเยาวชนน่าจะตีความเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กซึ่งต้องมีบิดามารดา ฯลฯ ด้วย^๙

อนึ่ง การไม่มีถิ่นที่อยู่ปกติเลยก็อาจจะมีได้ เช่น เด็กต่างชาติที่เข้ามาพักผ่อนกับบิดามารดาเพียงชั่วคราว หรือเด็กต่างชาติที่หลบหนีเข้ามาตามแนวชายแดนและถูกจับได้ทันทีที่เขตชายแดน ไม่ถือว่าไม่มีถิ่นที่อยู่ปกติ เมื่อมีการกระทำความผิดก็จะเหลือศาลเดียวที่มีอำนาจคือ ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด^{๑๐}

๓.๓ เพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชนให้ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดมีอำนาจรับพิจารณาคดีนั้นได้:

การยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดเกิดขึ้นจากข้อยกเว้นที่ว่า “เพื่อประโยชน์แก่หรือเยาวชน” น่าจะต้องตีความโดยเคร่งครัดเพราะเป็นข้อยกเว้นจากหลักทั่วไป และต้องตีความให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ฉะนั้น จึงน่าจะหมายถึงเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนเท่านั้น มิใช่เพื่อประโยชน์ในอันที่จะพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ของเด็กหรือเยาวชน^{๑๑} ทั้งนี้ ศาลแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดย่อมมีดุลพินิจที่จะไม่รับฟ้องได้ หากเห็นว่ามิใช่เพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน^{๑๒}

^๕ สหรัญ กิติ ศุภการ. (๒๕๖๗). *หลักและคำพิพากษา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์. หน้า ๑๙๑-๑๙๒.

^๖ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๑๘๖.

^๗ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๑๘๗.

^๘ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๑๘๗.

^๙ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๑๘๗.

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน. หน้า ๑๘๗.

^{๑๑} เรื่องเดียวกัน. หน้า ๑๘๘.

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน. หน้า ๑๘๘.

๔. การรําคําแนะนําของอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เกี่ยวกับแนวทางการใช้ดุลพินิจรับฟ้องของศาลท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด

๔.๑ กำหนดคํานิยาม คำว่า “ถิ่นที่อยู่ปกติ” และคำว่า “เพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน”

๔.๒ กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจรับฟ้องของศาลท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดให้มีความชัดเจน โดยเฉพาะการพิจารณาถึงหลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก (The best interests of the child) ซึ่งต้องใช้เป็นเหตุยกเว้นขอให้ศาลท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดรับพิจารณาคดีนั้นได้ตามกฎหมาย

๔.๓ กำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีศาลเห็นว่าการฟ้องคดีแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่เด็กหรือเยาวชน

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

วรภัทร รัตนพานิชย์. กฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, ๒๕๖๖.

สทรรฐ์ กิติ ศุภการ. หลักและคำพิพากษา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์, ๒๕๖๗.

มาตาลักษณ์ เสรมธากุล. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓: การพิจารณาคดีที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิด. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๕.

รัชณี สุขสวัสดิ์. ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องเขตอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓. บทความวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, ๒๕๕๙.

รัชพล คำเผ่า. ปัญหาและขัดข้องในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาการกระทำความผิดนอกถิ่นที่อยู่ปกติ. ห้องสมุดศาลยุติธรรม, https://library.coj.go.th/pdf-view.html?fid=๕๒๗๕๗&table=files_biblio